

2024/587

13.2.2024.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2024/587

(2024. gada 12. februāris),

ar ko attiecībā uz laba zemes lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa (LLVS) 8. standarta piemērošanu, dienu, no kuras izdevumi ir attiecināmi uz ELGF ieguldījumu, un noteikumiem par KLP stratēģisko plānu grozījumiem, kas saistīti ar dažās ekoshēmās izdarāmām izmaiņām, uz 2024. pieprasījumu gadu piešķir atkāpi no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 148. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Atbilstīgi Regulas (ES) 2021/2115 13. pantam dalībvalstīm jānodrošina, ka visās lauksaimniecības platībās, arī zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, tiek uzturēts labs lauksaimnieciskais un vidiskais stāvoklis, un par katru minētās regulas III pielikumā uzskaitīto laba zemes lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartu (LLVS standarts) valsts vai reģiona līmenī jānosaka lauksaimniekiem un citiem labuma guvējiem piemērojami minimālie standarti saskaņā ar minēto standartu galveno mērķi, kas norādīts tajā pašā pielikumā.
- (2) LLVS 8. standarta pirmā prasība paredz, ka lauksaimnieki noteiktu minimālo daļu savas aramzemes atvēl ar ražošanu nesaistītām jeb neproduktīvām platībām un elementiem. Regulas (ES) 2021/2115 III pielikums paredz trīs iespējas, ko dalībvalstis var lauksaimniekiem ierosināt kā šā pienākuma izpildes veidu. LLVS 8. standarta, arī tās otrās, trešās un iespējamās ceturtais prasības, galvenais mērķis ir uzturēt neproduktīvus elementus un platību, lai uzlabotu lauku saimniecības biodaudzveidību.
- (3) Papildus vērienīgākām vidiskajām iecerēm zaļās arhitektūras satvarā, kas izriet no kopējās lauksaimniecības politikas nesenās reformas, lauksaimniekiem nākas stāties pretī ļoti daudzām grūtībām un nenoteiktībām. Jo īpaši aizvadītajam gadam bijis raksturīgs liels skaits ekstrēmu meteoroloģisko notikumu, kuru vidū jāmin sausums un plūdi dažādās Savienības daļās. Šie notikumi ietekmē izlaidi un ieņēmumus, kā arī parasto agronomisko prakšu izmantošanu un grafiku, un tas lauksaimniekus spiež pamatīgi pielāgoties. Augstās enerģijas un ielaidresursu cenas, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu, dzīves dārdzība un inflācija, starptautisko tirdzniecības plūsmu izmaiņas un vajadzība atbalstīt Ukrainu ir radījušas papildu nenoteiktību un tirgus spiedienu.
- (4) Pēdējā laikā lauksaimnieki ir saskārušies ar ienākumu sarukumu, un salīdzinājumā ar 2022. gadu īpaši strauji kritušās labības cenas. Graudaugu produkcijas vērtība ES27 no 80,6 miljardiem EUR 2022. gadā ir samazinājusies līdz 58,8 miljardiem EUR 2023. gadā, un šādu samazinājumu par 27 % galvenokārt veicinājis labības cenu kritums.
- (5) Ņemot vērā nesen vienlaikus piedzīvoto ģeopolitisko notikumu un ekstrēmu laikapstākļu notikumu kombināciju, lauksaimniekiem ir grūti izpildīt prasību noteiktu aramzemes minimālo daļu atvēlēt neproduktīvām platībām un elementiem, un tas dažos gadījumos var īstermiņā būtiski ietekmēt viņu ieņēmumus un apdraudēt viņu darbību ekonomisko dzīvotspēju.

⁽¹⁾ OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

- (6) Tāpēc būtu jāatļauj dalībvalstīm nolemt, ka lauksaimnieki izņēmuma kārtā un uz laiku – tikai 2024. pieprasījumu gadā – LLVS 8. standarta pirmo prasību var izpildīt alternatīvā veidā. Šī iespēja, kas ļauj lauksaimniekiem un citiem labuma guvējiem minētā standarta pirmo prasību izpildīt, lauku saimniecības līmenī vismaz 4 % aramzemes atvēlot neproduktīvām platībām un elementiem, arī papuvē atstātai zemei, un/vai slāpekli piesaistošām kultūrām un/vai uztvērēj kultūrām, uzlabotu lauksaimnieku ekonomisko dzīvotspēju, jo viņi varētu elastīgāk izvēlēties, kādas platības izmantot, lai izpildītu pienākumu noteiktu daļu aramzemes atvēlēt biodaudzveidības mērķiem. Tas uzliktu mazākus ierobežojumus aramzemes izmantošanai un samazinātu ienākumu zaudējumus, taču joprojām nodrošinātu zināmus vidiskus ieguvumus.
- (7) Slāpekli piesaistošu kultūru un uztvērēj kultūru izmantošana sagādā dažādus vidiskus ieguvumus augsnes veselības, arī augsnes biodaudzveidības, ziņā un novērš barības vielu noplūdi. Vēl citus biodaudzveidības ieguvumus rada prasība kultūraugus audzēt, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus. Gadījumos, kad uztvērēj kultūru bez augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas pēc pamatkultūras audzē platībā, kas atvēlēta LLVS 8. standarta pirmās prasības izpildei, dalībvalstīm būtu jāpiemēro svēruma koeficients 1, lai tādā veidā ņemtu vērā apsaimniekošanas un sēšanas lēmumus, kurus lauksaimnieki jau pieņēmuši par 2024. pieprasījumu gadu un kurus nevar mainīt, neradot papildu izmaksas.
- (8) Lai netiktu nepamatoti apdraudēts LLVS 8. standarta mērķis uzlabot lauku saimniecības biodaudzveidību, kas ir daļa no nozares ilgtermiņa ilgtspējas, atkāpe būtu jāattiecina tikai uz 2024. pieprasījumu gadu, tā nedrīkstētu ietekmēt noteikumus nākamajos gados pēc 2024. gada, un tai būtu jāaprobežojas tikai ar to, kas ir absolūti nepieciešams, lai mazinātu grūtības, ar kurām lauksaimnieki saskaras, kā paskaidrots iepriekš. Pārējās trīs LLVS 8. standarta prasības, kuras uzskaitītas Regulas (ES) 2021/2115 III pielikumā un kuru vidū ir prasība saglabāt ainavas elementus, 2024. pieprasījumu gadā būtu jāturpina piemērot.
- (9) LLVS standarti ir daļa no ekoshēmu un no agrovides, klimata un citu pārvaldības saistību pamatnosacījumiem, tāpēc ir lietderīgi noteikt noteikumus par pamatnosacījumu ievērošanu gadījumos, kad dalībvalsts izmanto atkāpes no LLVS 8. standarta pirmās prasības piemērošanas. Lai nodrošinātu, ka tiek ievērots vispārīgais princips, ka maksājumus piešķir tikai par saistībām, kas LLVS standartus pārsniedz, un neapdraudētu to intervenču ieceres, kas ir daļa no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) zaļās arhitektūras, būtu jānosaka, ka maksājumi saskaņā ar ekoshēmām un agrovides, klimata un citām pārvaldības saistībām par 2024. pieprasījumu gadu būtu jāveic tikai par tādām saistībām, kas pārsniedz šajā regulā noteikto jauno iespēju izpildīt LLVS 8. standarta pirmo prasību.
- (10) Iespēja atkāpties no LLVS 8. standarta piemērošanas, ko dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos, neskar Regulas (ES) 2021/2115 109. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā noteikto pienākumu dalībvalstīm savos KLP stratēģiskajos plānos iekļaut katra minētās regulas III pielikumā uzskaitītā LLVS standarta īstenošanas un saistīto elementu aprakstu.
- (11) Lai nodrošinātu, ka ar šo regulu atļautās atkāpes iedarbīgi kalpo savam mērķim, un ņemot vērā to, ka lauksaimniekiem jāpieņem sēšanas lēmumi par 2024. gada vasarāju kultūrām, lēmums par atkāpju izmantošanu būtu jāpieņem ātri. Tāpēc dalībvalstīm lēmumi būtu jāpieņem un Komisijai jāpaziņo 15 dienu laikā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas, izmantojot informācijas tehnoloģijā balstītu sistēmu, kuru Komisija darījusi pieejamu atbilstīgi Komisijas Īstenošanas regulai (ES) 2017/1185 ⁽²⁾. Lēmumi KLP stratēģiskajos plānos būtu jāiekļauj kopā ar pirmo KLP stratēģiskā plāna grozīšanas pieprasījumu, kas iesniedzams saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 119. pantu. Īstenošanai jānotiek laikus, tāpēc Komisijai lēmumi nebūtu jāapstiprina.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/1185 (2017. gada 20. aprīlis), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 piemēro attiecībā uz informācijas un dokumentu paziņošanu Komisijai, un ar ko groza un atceļ vairākas Komisijas regulas (OV L 171, 4.7.2017., 113. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

- (12) Ir būtiski atkāpju izmantošanu uzraudzīt. Tāpēc dalībvalstīm būtu Komisijai jāiesniedz relevantie dati un kvalitatīvs novērtējums par atkāpes ietekmi uz atkāpes mērķi un LLVS 8. standarta pirmās prasības galveno mērķi.
- (13) LLVS 8. standarta pirmā prasība ir pamatnosacījums dažās ekoshēmās, kas iekļautas dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos. Lai lauksaimnieki, kuri uzņemas saistības ekoshēmu satvarā, varētu saņemt atbilstošos maksājumus, viņiem jāizpilda minēto ekoshēmu pamatprasības. Tomēr ekoshēmas, kas patlaban noteiktas dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos, visos gadījumos var nebūt izstrādātas tā, lai lauksaimnieki varētu izmantot šajā regulā paredzēto jauno iespēju izpildīt LLVS 8. standarta pirmo prasību kā ekoshēmas pamatnosacījumu. Šāds iznākums var liegt lauksaimniekiem uzņemties saistības šo ekoshēmu satvarā, jo viņi nevarētu tās savienot ar šajā regulā noteikto jauno iespēju izpildīt LLVS 8. standarta pirmo prasību, un tas viņu darbību ekonomisko dzīvotspēju varētu ietekmēt vēl vairāk.
- (14) Lai nodrošinātu, ka lauksaimnieki, kas 2024. gadā vēlas uzņemties saistības saskaņā ar KLP stratēģiskajos plānos noteiktajām ekoshēmām, kuru pamatnosacījums ir LLVS 8. standarta pirmā prasība, var pilnībā izmantot šajā regulā noteiktās atkāpes un ka tādējādi var pilnībā atrisināt attiecīgās atkāpes potenciālu palīdzēt uzlabot lauksaimnieku darbību ekonomisko dzīvotspēju, būtu jādod dalībvalstīm iespēja izmaiņas minētajās ekoshēmās izdarīt un piemērot pietiekami laicīgi, lai tās varētu ņemt vērā 2024. pieprasījumu gada pieteikumos. Šajā nolūkā būtu jāatļauj dalībvalstīm šādas izmaiņas KLP stratēģiskajos plānos izdarīt un piemērot bez Komisijas iepriekšēja apstiprinājuma. Šī atkāpe no Regulas (ES) 2021/2115 119. panta būtu jāattiecina tikai uz izmaiņām, kas ir absolūti nepieciešamas, lai attiecīgās KLP stratēģiskajos plānos noteiktās ekoshēmas pielāgotu šajā regulā noteiktajām atkāpēm no LLVS 8. standarta piemērošanas.
- (15) Lai nodrošinātu, ka saskaņā ar šajā regulā paredzēto atkāpi ekoshēmās izdarīto izmaiņu paziņojumi Komisijai tiek iesniegti, izmantojot to pašu elektronisko datu apmaiņas sistēmu, kurā iesniedz Regulas (ES) 2021/2115 119. pantā minētos KLP stratēģisko plānu grozīšanas pieprasījumus, dalībvalstīm šādi paziņojumi būtu jāiesniedz, izmantojot Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/2289 ⁽³⁾ 3. pantā minēto elektronisko datu apmaiņas sistēmu "SFC2021".
- (16) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un Regulas (ES) 2021/2115 VII sadaļā minētā snieguma satvara pareizu darbību, izmaiņas, ko dalībvalstis ekoshēmās izdarījušas un piemērojušas saskaņā ar šo regulu, pēc tam būtu jāapstiprina Komisijai. Tāpēc dalībvalstīm, kuras izmanto atkāpi no Regulas (ES) 2021/2115 119. panta, saskaņā ar šo regulu izdarīto un piemēroto ekoshēmu izmaiņu apstiprinājums Komisijai būtu jālūdz, minētās izmaiņas iekļaujot nākamajā KLP stratēģiskā plāna grozīšanas pieprasījumā, kas iesniedzams saskaņā ar minētās regulas 119. panta 1. punktu.
- (17) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību lauksaimniekiem, uz kuriem attiecas izmaiņas, kas ekoshēmās, kuru pamatnosacījums ir LLVS 8. standarta pirmā prasība, 2024. pieprasījumu gadā izdarītas un piemērotas šajā regulā noteikto atkāpju rezultātā, būtu jānoteic noteikumi par termiņu, kādā paziņojumi par minēto ekoshēmu izmaiņām jāiesniedz Komisijai, un par šo paziņojumu saturu.
- (18) Izmaiņas dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos noteiktajās ekoshēmās, kuru pamatnosacījums ir LLVS 8. standarta pirmā prasība, var ietekmēt izdevumu attiecināmību jeb tiesības uz ELGF ieguldījumu, tāpēc, lai nodrošinātu, ka atkāpe no Regulas (ES) 2021/2115 119. panta darbojas pilnībā efektīvi, ir jāatkāpjas arī no minētās regulas 86. panta 2. punkta noteikumiem par dienu, no kuras šādi izdevumi būtu attiecināmi minēto izmaiņu rezultātā.

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2289 (2021. gada 21. decembris), ar ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115 piemērošanas noteikumus attiecībā uz KLP stratēģisko plānu saturu un attiecībā uz elektronisko sistēmu drošai informācijas apmaiņai (OV L 458, 22.12.2021., 463. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

- (19) Dalībvalstīm lēmumi jāpieņem laikus, pirms lauksaimnieki 2024. gada pavasarī lēmuši par sējas darbiem, tāpēc šai regulai būtu steidzamības kārtā jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.
- (20) Kopējās lauksaimniecības politikas komiteja tās priekšsēdētāja noteiktajā termiņā atzinumu nav sniegusi,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Atkāpe no LLVS 8. standarta pirmās prasības uz 2024. pieprasījumu gadu

1. Atkāpjoties no laba zemes lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa (LLVS) 8. standarta pirmās prasības, dalībvalstis drīkst nolemt, ka 2024. pieprasījumu gadā lauksaimnieki un citi labuma guvēji, uz kuriem minētais standarts attiecas, minētā standarta pirmo prasību var izpildīt, lauku saimniecības līmenī vismaz 4 % aramzemes atvēlot

- neproduktīvām platībām un elementiem, arī papuvē atstātai zemei, un/vai
- slāpekli piesaistošām kultūrām un/vai
- uztvērēj kultūrām.

Uztvērēj kultūras un slāpekli piesaistošas kultūras audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus. Uztvērēj kultūru gadījumā dalībvalstis izmanto svēruma koeficientu 1.

Lēmumus, ko dalībvalstis pieņēmušas, piemērojot 1. punktu, piemēro no 2024. gada 1. janvāra.

2. Attiecībā uz Regulas (ES) 2021/2115 31. pantā minētajām ekoshēmām un tās pašas regulas 70. pantā minētajām agrovides, klimata un citām pārvaldības saistībām, ko dalībvalstis uz 2024. pieprasījumu gadu noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos, dalībvalstis, kas pieņem šā panta 1. punktā minētos lēmumus, nodrošina, ka gadījumā, kad lauksaimnieks nolemj LLVS 8. standarta pirmo prasību izpildīt uz 1. punktā minētās prasības pamata, maksājumus veic tikai par saistībām, kas minēto prasību pārsniedz, kā noteikts tās pašas regulas 31. panta 5. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā un 70. panta 3. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā.

2. pants

Termiņi, lēmumu paziņošana un piemērošana

Dalībvalstis, kas nolemj 1. panta 1. punktā minēto atkāpi izmantot, uz minētā punkta pamata pieņemtos lēmumus Komisijai paziņo 15 dienu laikā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas, izmantojot informācijas tehnoloģijā balstītu sistēmu, kuru Komisija darījusi pieejamu atbilstīgi Īstenošanas regulai (ES) 2017/1185.

Atbilstīgi šīs regulas 1. panta 1. punktam pieņemto lēmumu pēc tā paziņošanas saskaņā ar pirmo daļu dalībvalstis KLP stratēģisko plānu 3.10. iedaļā par nosacījumu sistēmu un LLVS standartiem iekļauj kā daļu no pirmā KLP stratēģiskā plāna grozīšanas pieprasījuma, kas iesniedzams saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 119. pantu.

Atbilstīgi šīs regulas 1. panta 1. punktam pieņemtajiem lēmumiem Regulas (ES) 2021/2115 119. panta 10. punktā minētais Komisijas apstiprinājums nav vajadzīgs.

Dalībvalstis, kuras izmanto 1. panta 1. punktā minēto atkāpi, datus par atkāpes izmantošanu iekļauj Regulas (ES) 2021/2115 134. pantā minētajā gada snieguma ziņojumā, kas jāiesniedz līdz 2025. gada 15. februārim.

*3. pants***Atkāpes no Regulas (ES) 2021/2115 86. panta 2. punkta un 119. panta uz 2024. pieprasījumu gadu**

1. Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/2115 119. panta un neskarot 1. panta 2. punktu, dalībvalstis, kas nolemj izmantot 1. panta 1. punktā minēto atkāpi, drīkst bez Komisijas iepriekšēja apstiprinājuma attiecībā uz 2024. pieprasījumu gadu izdarīt un piemērot izmaiņas Regulas (ES) 2021/2115 31. pantā minētajās un KLP stratēģiskajos plānos noteiktajās ekoshēmās, kuru pamatnosacījums ir LLVS 8. standarta pirmā prasība.

Šīs izmaiņas aprobežojas tikai ar tiem pirmajā daļā minēto ekoshēmu elementiem, kas ir absolūti nepieciešami, lai nodrošinātu, ka lauksaimnieki, kuri uzņemas saistības minēto ekoshēmu satvarā, var minētās saistības savienot ar 1. panta 1. punktā noteikto iespēju izpildīt LLVS 8. standarta pirmo prasību.

2. Dalībvalstis 1. punktā minēto izmaiņu piemērošanas sākumdienu nosaka tā, lai lauksaimniekiem dotu pietiekami daudz laika ņemt vērā minētās izmaiņas.

3. Dalībvalstis 1. punktā minētās izmaiņas Komisijai paziņo līdz laikam, kad sāk tās piemērot.

Paziņojumu iesniedz, izmantojot elektronisko datu apmaiņas sistēmu "SFC2021". Paziņojumā iekļauj pirmajā daļā minēto ekoshēmu izmaiņu aprakstu un paskaidrojumu par iemesliem, kāpēc minētās izmaiņas ir absolūti nepieciešamas, kā prasīts 1. punktā.

4. Dalībvalstis 1. punktā minēto atkāpi drīkst izmantot tikai vienu reizi.

5. Dalībvalstis 1. punktā minētās izmaiņas iekļauj nākamajā KLP stratēģiskā plāna grozīšanas pieprasījumā, kas iesniedzams saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 119. panta 1. punktu.

6. Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/2115 86. panta 2. punkta, par izdevumiem, kas par attiecināmiem kļūst pirmajā daļā minēto KLP stratēģisko plānu grozījumu rezultātā, ELGF ieguldījumu ir tiesības saņemt no 3. punktā minētā paziņojuma dienas.

*4. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2024. gada 12. februārī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN